

OJAU - rechtskundig advies, Binckhorstlaan 36-C348, 2516 BE, 's Gravenhage, Tel:085-0654622, Whatsapp: 06-4575882, E-mail: info@ojau.nl, KvK: 67475698, Rek.nr: NL03 KNAB 0255 664303

Aangetekend:

De Staat der Nederlanden
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directie Wetgeving en Juridische Zaken
T.a.v. de Minister van rechtsbescherming
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag

Inzake: schriftelijke aansprakelijkstelling en gezamenlijk statement gericht tot het Ministerie van Justitie en Veiligheid, in verband met adoptiemisstanden en het recht op een financiële tegemoetkoming voor geadopteerden.

Ons kenmerk: Btl. geadopteerden vs. de Staat 250321

25 maart 2021, Den Haag

Excellentie,

Hierbij wend ik mij, mr. Dewi Deijle van OJAU Rechtskundig adviesbureau, als juridisch belangenbehartiger en tevens als belanghebbende, tot het Ministerie van Justitie en Veiligheid vanwege het volgende.

In september 2017 verzocht stichting Mijn Roots¹, voor welke ik als juridisch belangenbehartiger optreedt, het Ministerie van Justitie en Veiligheid (hierna: Ministerie) om een financiële tegemoetkoming toe te kennen aan geadopteerden uit Indonesië die op zoek zijn naar hun biologische familie in Indonesië en/of naar andere afstammingsgegevens. In november 2017 heeft tussen de Centrale Autoriteit Interlandelijke adoptie en mij als gemachtigde van de stichting, een gesprek plaatsgevonden. Helaas zonder vruchtbaar resultaat. Vervolgens heeft stichting Mijn Roots het verzoek omgezet in een schriftelijke aansprakelijkstelling, voorzien van een uitgebreide onderbouwing en stukken waaruit zou blijken dat de Nederlandse staat (hierna; de Staat), c.q. het Ministerie, aansprakelijk is voor fouten die zijn gemaakt in adoptieprocedures van kinderen uit Indonesië in de periode 1973 en 1984. Hierbij zijn enkele normen aangewezen die volgens stichting Mijn Roots in de periode 1973 tot en met 1984 zijn geschonden en waarvoor zij het Ministerie verantwoordelijk houdt². Het gaat specifiek om deze periode, omdat er sinds 1984 geen kinderen meer voor adoptie vanuit Indonesië komen. De Indonesische regering verscherpte als gevolg van de groeiende kinderhandel het adoptiebeleid toen aanzienlijk, met als gevolg dat het nagenoeg onmogelijk was voor Nederlanders (en andere buitenlanders) om een Indonesisch kind te adopteren. In 1984 werden overigens nog wel enkele adopties (juridisch) afgerond van Indonesische kinderen die al in Nederland waren binnengekomen.

¹ De belangenorganisatie voor geadopteerden uit Indonesië [\[Link\]](#).

² Zie onderdeel I 'Aansprakelijkheid - feitencomplex - Indonesië'.

Deze schriftelijke aansprakelijkstelling strekte er in eerste instantie toe om tot erkenning van de misstanden te komen. Daarna was het de vraag of het Ministerie bereid was om geadopteerden uit Indonesië in de kosten van hun 'rootsreizen' tegemoet te komen.

Bij brief van 31 mei 2018 wees het Ministerie zowel de claim voor erkenning als een financiële tegemoetkoming af³. De afwijzing was echter, volgens stichting Mijn Roots, onvolledig en onzorgvuldig tot stand gekomen. Op vragen over preventieve maatregelen, het belang van het kind en de samenwerking met Indonesië in de strijd tegen gelegaliseerde kinderhandel, is alleen geantwoord dat het Ministerie daar niet verantwoordelijk voor was en verwees naar de soevereiniteit van de Indonesische staat. De verantwoordelijkheid werd doorgeschoven naar het zendende land, Indonesië. Het Ministerie verwees daarbij naar de soevereiniteit van de Indonesische staat, terwijl Nederland als ontvangende land net zo goed onderdeel is van 'het adoptiesysteem', en dus verantwoordelijkheid is voor de deugdelijkheid ervan, ter bescherming van het belang van Indonesische kinderen die Nederland werden toegelaten, met het oog op adoptie.

Derhalve heb ik namens stichting Mijn Roots een klacht ingediend bij de Nationale Ombudsman, gericht op de onheuse bejegening en manier van afhandeling. Deze klachtenprocedure is in juli 2019 afgesloten met als resultaat dat het Ministerie excuses aanbood voor de manier waarop zij is omgesprongen met de inhoud van de aansprakelijkstelling. Het Ministerie zou hier in het vervolg anders mee omgaan. Daarna zijn er nog vervolggesprekken geweest waarin stichting Mijn Roots telkens de noodzaak benadrukte van een individuele financiële tegemoetkoming voor geadopteerden uit Indonesië.

Later in dat jaar kondigde de minister voor Rechtsbescherming, de heer Sander Dekker, een onderzoek aan naar de misstanden rondom buitenlandse adopties⁴. In een gerelateerd persbericht werd opgemerkt:

"De commissie start de werkzaamheden op 1 mei a.s. en komt uiterlijk 1 oktober 2020 met haar rapport. Onderwerp van onderzoek is tenminste de periode 1967 tot 1998 waarbij als startpunt in ieder geval de landen Bangladesh, Brazilië, Colombia, Indonesië en Sri Lanka worden onderzocht. De commissie richt een uitgebreid onderzoekssecretariaat in, kan specifieke onderzoeksopdrachten uitzetten bij wetenschappers, krijgt toegang tot alle informatie die aanwezig is bij de betrokken departementen en kan (voormalige) ambtenaren horen. Het secretariaat van de commissie verricht haar werkzaamheden buiten het ministerie van Justitie en Veiligheid. Naast de commissie en het secretariaat zal er ook een externe begeleidingscommissie worden ingesteld met daarin experts en (ervarings)deskundigen. De commissie sluit het onderzoek af met een rapport dat wordt aangeboden aan de Minister voor Rechtsbescherming."

Daarna werd de Commissie Onderzoek Interlandelijke Adoptie (hierna; COIA) ingesteld, onder leiding van mr. T.H.J. (Tjibbe) Joustra. In antwoord op verdere vragen van stichting Mijn Roots over een eventuele tegemoetkoming in de kosten voor roots zoektochten, werd zij telkens door de Minister gewezen op het geplande onderzoek. De Minister zou wachten op de resultaten van het onderzoek alvorens over te gaan tot eventuele verdere stappen om geadopteerden te ondersteunen.

Op 8 februari 2021 verscheen het rapport van de COIA. Met de inhoud van het rapport staat volgens stichting Mijn Roots onomstotelijk vast dat de Nederlandse overheid verwijtbaar nalatig heeft gehandeld jegens kinderen die uit het buitenland zijn gekomen voor adoptie, dus ook jegens kinderen uit Indonesië.

³ Zie bijlage: Staat/stichting mijn Roots, met kenmerk 2281955.

⁴ Kamerstukken II 2018/19, 31 265, nr. 66.

Ik verwijs naar het persmoment die op 8 februari 2021 plaatsvond⁵. De minister van rechtsbescherming erkent de misstanden.

Hij zei letterlijk: *“al vanaf de jaren zestig kwamen adoptiemisstanden al aan het licht. Maar de NL overheid verzuimde om haar verantwoordelijkheid en verplichtingen na te komen. De overheid heeft niet gedaan wat van haar mocht worden verwacht. Ze had een actievere rol moeten nemen om misstanden te voorkomen. Dat is een pijnlijke constatering. Hiervoor zijn excuses op z'n plaats, en die excuses bied ik de geadopteerden daarom vandaag namens het kabinet aan.”*

Er is een mooie stap gemaakt in de goede richting, want de erkenning en excuses zijn er nu. Maar het probleem is echter nog niet opgelost, en niet alleen voor geadopteerden uit Indonesië.

Adoptie van kinderen uit andere landen

In het rapport van de COIA⁶ wordt geconcludeerd 'dat tegen de problematische aspecten van de zelfdoenerij de overheid niet optrad, ook wanneer hierbij onwettige praktijken werden vastgesteld. Er werd zelden tot vervolging overgegaan of er werden zaken geseponeerd vanwege het opgevoerde 'belang van het kind. De overheid is bij interlandelijke adoptie volgend en passief geweest en heeft niet handelend opgetreden. Zowel in de herkomstlanden als in Nederland ontstond hierdoor een straffeloosheid rondom misstanden bij interlandelijke adopties'.

Het zijn behoorlijk heftige conclusies. Een groep interlandelijke geadopteerden vindt dat de Nederlandse overheid iedere geadopteerde die een beroep wil doen op het afstammingsrecht, zo concreet en effectief mogelijk moet ondersteunen hierin. De minister van Rechtsbescherming heeft echter in een (online) gesprek, die hij op 10 februari 2021 met enkele geadopteerden en belangenorganisaties heeft gevoerd naar aanleiding van het rapport, aangegeven niet te willen overgaan tot het faciliteren van een financiële regeling, zoals bijvoorbeeld een fonds voor geadopteerden die hun biologische familie willen terugvinden. Dit betekent dat er andere wegen gezocht moeten worden om de geadopteerden toch tegemoet te komen.

In zijn brief aan de Tweede Kamer heeft de minister geuit dat hij vindt dat geadopteerden in het licht van de uitkomsten van het rapport van de COIA het recht hebben op een inhoudelijk oordeel van de rechter, en dat om die reden de Nederlandse staat (hierna; de Staat) zich niet langer zal beroepen op verjaring in door geadopteerden aangespannen procedures inzake interlandelijke adoptie⁷. In feite is dit impliciet op te vatten als een uitnodiging om geadopteerden een rechtszaak aan te laten spannen die strekt tot een vordering tot schadevergoeding. Weliswaar is de drempel hiervoor verlaagd omdat aan hen de verjaring niet meer zal worden tegengeworpen, maar een ander aspect dat een drempelverhogende werking heeft, zijn de hoge kosten voor een juridische procedure. En dat terwijl het juist gaat om een financiële tegemoetkoming in de kosten in verband met het afstammingsrecht en identiteitsherstel.

Dit betekent dat een geadopteerde op nog meer kosten wordt gejaagd als hij naar de rechter moet, wat natuurlijk niet de bedoeling kan zijn.

Het zou een teleurstellende constatering zijn als de Staat, die nota bene de misstanden heeft erkend, straks tegenover individuele geadopteerden uit diverse landen die het afstammingsrecht tot gelding willen brengen, moet komen te staan.

⁵ Persconferentie MinJenV, 8-2-021, 22:05° minuut, [YouTube link](#)

⁶ Rapport Commissie onderzoek interlandelijke adoptie, 8-2-2021.

⁷ Brief aan de TK, kenmerk 3215733, Reactie VKC-verzoek meldpunt adoptie, d.d. 11 februari 2021.

Met dit schrijven wordt derhalve beoogd om tot een adequate oplossing te komen, zonder dat geadopteerden een vordering bij de rechter hoeven in te stellen die strekt tot een financiële tegemoetkoming in de kosten die zij hebben gemaakt, of nog moeten maken, om hun biologische familie terug te vinden.

Dit schrijven gaat dan ook niet alleen uit namens stichting Mijn Roots en de geadopteerden uit Indonesië met zoekbehoefte en die het standpunt delen dat het Ministerie (mede)verantwoordelijk gehouden kan worden voor de misstanden in adoptieprocedures, maar ook namens geadopteerden uit andere landen, en overigens ook namens mezelf. Allen te omschrijven als “belanghebbenden”.

Na deze inleidende brief volgen er enkele onderdelen:

1. Onderdeel I - Aansprakelijkheid - Feitencomplex Indonesië.
2. Onderdeel II - Gezamenlijk statement geadopteerden.
3. Onderdeel III - Gezamenlijk statement Belangenorganisaties.
4. Onderdeel IV - Zoekbehoefte in beeld.
5. Onderdeel V - Ervaringsverhalen geadopteerden en kostenoverzichten, incl. bijlage met vermelding van de personen die hun ervaringsverhaal en/of invulformulier met kostenopgave hebben meegestuurd en de standpunten in het gezamenlijk statement onderschrijven (vertrouwelijk, dus niet openbaar onderdeel).
6. Mediatheek⁸.
7. Bijlagen.

In de bijlage bij ‘Onderdeel II - Gezamenlijk statement geadopteerden’ treft u de namen van 105 personen aan die uit diverse landen zijn geadopteerd⁹, die via deze brief een duidelijk statement willen maken die er vooral toe strekt om de minister van Rechtsbescherming ertoe te bewegen een algemene regeling, dan wel (schade)fonds op te richten, waaruit aan alle geadopteerden met zoekbehoefte een financiële tegemoetkoming in de kosten voor een zoektocht naar biologische familieleden in het land van herkomst kan worden verstrekt, al dan niet rekening houdend met de complexiteit van hun adoptiedossier, zonder dat zij zich hiervoor tot de rechter hoeven te wenden. In de volgende onderdelen bij dit schrijven kunt u lezen dat het niet alleen gaat om het terugvinden van biologische familie, maar het gaat ook om waarheidsvinding en identiteitsherstel.

Het Ministerie wordt verzocht om binnen vier weken na ontvangst van deze aansprakelijkstelling een inhoudelijke reactie te geven. Als u vragen heeft, kunt u zich tot ondergetekende wenden.

Namens degenen die zich met dit schrijven tot uw Ministerie wenden,

Dewi Deijle

(Juridisch belangenbehartiger en belanghebbende)

Belangrijk: De namen, de ervaringsverhalen, de eventuele verborgen links naar de video’s en de invulformulieren met kostenopgaves, mogen nooit zonder toestemming van de desbetreffende personen zelf worden verstrekt aan derden, dan wel op een andere manier openbaar worden gemaakt. Dit geldt ook voor enkele bijlagen. De betreffende documenten en bijlagen zijn aangemerkt met “vertrouwelijk”. De namen van personen die u in de navolgende onderdelen aantreft, hebben toestemming gegeven om hun namen daar expliciet te noemen.

⁸ In de mediatheek treft u de weblinks aan waarnaar wordt verwezen in de voetnoten. Het gaat om media publicaties, links van YouTube video’s die geadopteerden willen delen met u, (online) krantenartikelen, online verdragsbepalingen en andere online rapportages, etc. In de voetnoten wordt ook verwezen naar enkele bijlagen die bij dit schrijven zijn bijgevoegd.

⁹ Indonesië, India, Bangladesh, Colombia, China, Haïti, Griekenland, Chili, Thailand, Brazilië, Sri Lanka, en één uit Nederland.